

DET MÄNSKLIGA BLIR GULD VÄRT

Nobelpristagaren Muhammad Yunus sade en gång en sak som fastnade hos mig. Han menade att en av orsakerna till att många har en dyster framtidssyn är att är att väldigt få inom populärkulturen – litteratur, musik och film - vågar tro och drömma något om framtiden. Avsaknaden av beskrivningar av framtiden gör att det inte finns något att förhålla sig till. Allt blir här och nu.

Att det blivit så är inte konstigt. Osäkerheten är helt enkelt för stor och det enda vi kan räkna med om vi försöker förutspå framtiden - är att vi mer eller mindre kommer att få fel. Med globalisering och teknologisk utveckling har vår tillvaro blivit dimmig. Vi upplever större osäkerhet inför framtiden och kan inte längre förutse konsekvenser av beslut. Gravitationen går mot nuet.

Eftersom vi befinner oss under Politikerveckan i Visby så tänkte jag försöka bidra, jag tror nämligen att Yunus har helt rätt. Här kommer därför lite av det Yunus kallar social fiktion om den kanske viktigaste frågan just nu: jobben:

Rasande många jobb som vi idag tar för givna kommer att försvinna. Orsaken är så enkel som robotisering och artificiell intelligens som kommer att ersätta uppgifter som utförs av människor. Och dessutom fortsätter vi påverkas av globalisering och produktivitetens utveckling. När befintliga jobb försvinner kommer nya att växa fram. De kommer att vara annorlunda än de jobb vi tidigare haft och kräver därför en annan typ av kompetens.

De stora jobbmaskinernas tid förbi. Företag kommer förvisso kunna bli stora i värde och omsättning, men vi kommer inte att kunna förlita oss vare sig på den offentliga sektorn eller storföretag. Jobben kommer att uppstå i mindre företag och framförallt genom samarbete människor emellan. Kreativitet blir avgörande.

Det är i tjänstesektorn det kommer att hända. När automatiseringen gör att maskiner utför mer och mer uppgifter kan vi ägna oss åt att utveckla vår livskvalitet. Allt som får vår vardag att förgyllas och oss själva att utvecklas kommer att bli till jobb och få ett högt värde. Ett exempel är utbildningsbranschen som kommer att blomstra och vi kommer mer och mer att ägna oss åt att lära, både om sådant som vi bedömer är nödvändigt men också sådant som utvecklar oss och vår bildning, vi kan kalla det senare för funlearning.

De flesta av oss att kommer att vara egna företagare. Sannolikt blir egenföretagande den vanligaste försörjningsformen framöver. De fasta jobbens tid är förbi när vi går från "jobs for life" till "jobs on tap". Från fasta anställningar i stora organisationer till att genomföra uppdrag på UberPop-liknande digitala plattformar - det vill säga när vi vill och när det finns en efterfrågan. Vi kommer därför att se både unicorns och popcorns. Unicorns brukar definieras som snabbväxande företag som omsätter över en miljard dollar - och popcorns, ja det kommer att poppa upp en uppsjö av miniföretag.

Eftersom allt som kan digitaliseras också kan kopieras så förlorar det i värde. Det mänskliga och unika som inte kan tämjas till ettor och nollor blir guld värt. Digitalisering kommer att förändra, men för de flesta företag bara utgöra hygienfaktorer som blixtnabbt kan kopieras.

Detta är några framtidshypoteser från min sida. Men jag vill kalla det just hypoteser. Vad som de facto kommer att hända, det får vi se.